

Poolloodusliku koosluse hooldamise toetus

Fond	EAFRD
Sekkumisliik ¹	Keskkonna-, kliima- ja muud majandamiskohustused (artikkel 65)
Territoriaalne kohaldumisala ²	Riiklik
Asjaomased erieesmärgid ning kui vajalik, sektoripõhised eesmärgid ³	Erieesmärk 6: Panustada elurikkuse kaitseks, edendada ökosüsteemi teenuseid ning säilitada elupaiku ja maastikke
Tulemusindikaator(-id)	R.14. Süsiniku säilitamine mullas ja biomassis: heitkoguste vähendamise ning süsiniku sidumisvõime säilitamise ja/või suurendamise kohustustega hõlmatud põllumajandusmaa osakaal R.27. Elupaikade ja liikide säilitamine: bioloogilise mitmekesisuse säilitamist või taastamist toetavate halduskohustustega hõlmatud põllumajandusmaa osakaal
Toetuskõlblikud taotlejad ⁴	Toetuse saajad on põllumajandustootjad ja teised toetuse taotlejad (sealjuures eraisikud)

Sekkumiste olemuse/nõuete kirjeldus, mis tagab efektiivse panuse erieesmärgi saavutamisse.⁵

Sekkumise eesmärk on säilitada poollooduslikke kooslusi ja seeläbi liigirikkust kogu põllumajandusmaal.

Taotleja valib iga ala kohta ühe põhitegevuse. Lisaks põhitegevusele võib taotleja taotleda toetust ühe või mitme lisategevuse jaoks.

¹ Art. 99(a)

² Art. 99(b)

³ Art 99(c); art. 42; art.48; art. 52(2); art.60(3)

⁴ Art. 99(d)

⁵ Art. 99(c)

PÕHITEGEVUSED

Toetuse nõuded niitmisele

- Keskkonnaamet määrab niitmise algusaja, kui see on kaitse-eeskirjas, kaitsekorralduskavas või liigi kaitse ja ohjamise tegevuskavas. Kui kaitse-eeskirjas, kaitsekorralduskavas või liigi kaitse ja ohjamise tegevuskavas niitmise algusaega ei ole, siis on keskkonnaregistrisse kantud kaitsealuse maas pesitseva linnuliigi esinemisalal lubatud niita alates 15. juulist. Kui taotleja kõik niidetavad alad jäävad kaitsealuse maas pesitseva linnuliigi esinemisalale, siis võib Keskkonnaameti nõusolekul niita ka enne 15. juulit, kuid mitte enam kui 20% taotleja niidetavatel aladel.
- Kui Keskkonnaamet ei ole niitmiskuupäeva määranud, siis võib niita endale sobival ajal või valida niitmisaega alates 15. juulist.
- Niites ja niidet kokku kogudes tuleb jätta 5 – 30% alast niitmata, välja arvatud juhul, kui ala ohustab võsastumine, roostumine või mätastumine.
- Niidetav poollooduslik kooslus peab olema niidetud ja niide kokku kogutud 1. septembriks või Keskkonnaameti nõusolekul 1. oktoobriks. Kokku kogutud niide peab olema alalt ära viidud niitmisele järgneva aasta 1. aprilliks.
- Niidetaval poollooduslikul kooslusel on hekseldamine keelatud, välja arvatud koosluse seisundi parendamise lisategevusena.

Toetuse nõuded karjatamisele

- Rannaalal tuleb alustada karjatamisega hiljemalt 31. mail.
- Karjatamise tulemusena peab kogu taotletaval alal olema visuaalselt tuvastatav, et loomad on alal toitunud selliselt, et rohustu on vähemalt 50 protsendi ulatuses madalaks söödud ning ülejäänud alal on rohustu valdavalt söödud. Karjatamise tulemus peab olema tagatud 1. oktoobriks või Keskkonnaameti nõusolekul hiljemalt 1. novembriks.
- Loomade lisa söötmine on keelatud.
- Karjatavat poollooduslikku kooslust võib niita, kui enne karjatamist niide kokku kogutakse. Keskkonnaamet määrab niitmise algusaja, kui see on kaitse-eeskirjas, kaitsekorralduskavas või liigi kaitse ja ohjamise tegevuskavas. Kui kaitse-eeskirjas, kaitsekorralduskavas või liigi kaitse ja ohjamise tegevuskavas niitmise algusaega ei ole, siis on keskkonnaregistrisse kantud kaitsealuse maas pesitseva linnuliigi esinemisalal lubatud niita alates 15. juulist. Kui taotleja kõik niidetavad alad jäävad kaitsealuse maas pesitseva linnuliigi esinemisalale, siis võib Keskkonnaameti nõusolekul niita ka enne 15. juulit, kuid mitte enam kui 20% taotleja niidetavatel aladel.
Kui Keskkonnaamet ei ole niitmiskuupäeva määranud, siis võib niita endale sobival ajal või valida niitmisaega alates 15. juulist.
- 5–30% niitmata jätmise nõue ei kehti karjatamise korral.

- Karjatavat poollooduslikku kooslust võib üle niita või hekseldada, kui karjatamisele sätestatud tingimused on täidetud ning Keskkonnaametit on sellest teavitatud vähemalt kolm tööpäeva ette.

Puhkeaasta

- Keskkonnaameti nõusolekul võib kord viie aasta jooksul jätta ala hooldamata (nn puhkeaasta), kui samal ajal on tagatud, et ala vastab maa heas korras hoidmise nõuetele ehk seda ei ohusta võsastumine, roostumine ega mätastumine.

LISATEGEVUSED

Lisategevus liigikaitseliselt olulistel rannaaladel

- Toetusõiguslikud on keskkonnaregistrisse kantud liigikaitseliselt olulised rannaalad, mis vastavad järgmistele tingimustele: ala peab olema vähemalt 75% ulatuses avatud veepiiriga; alal ei tohi esineda puittaimestikku (v.a kariloomade varjekohad); ala või alad peavad moodustama vähemalt 45-hektarilise terviku (v.a laiud).
- Karjatamise tulemusena peab kogu taotletaval alal olema visuaalselt tuvastatav, et loomad on alal toitunud selliselt, et rohustu on vähemalt 75 % ulatuses madalaks söödud ning ülejäänud alal on rohustu valdavalt söödud.

Lisategevus väärtuspõhise toetuse taotlemisel

- Poollooduslikule kooslusele on võimalik üks kord kohustuseperioodi jooksul taotleda täiendavat väärtuspõhist toetust.
- Taotleja hindab ala punktisüsteemi alusel vastavalt väljatöötatud metoodikale, arvestades näiteks kaitsealuseid liike, elupaigale iseloomulikke indikaatorliike, puistu struktuuri, negatiivseid dominantliike, vildi- ja multšikihti, võõrliike ning rannaaladel avatud veepiiri ja väikeveekogude hooldatust. Toetussumma kujuneb vastavalt punktisummale. // *Toetuse saamise tingimusi ja hindamise metoodikat pilooditakse aastatel 2021-2022 LIFE-IP projekti raames. //*

Lisategevus käsitsi või hobuniidukiga niitmisel

- Toetust makstakse taotlejale, kes niidab kogu ala vikati, trimmeri või hobustega. Tegevust valides ei kehti niitmise alguskuupäeva nõue.

Lisategevus laiule või väikesaarele

- Toetust makstakse taotlejale, kes hooldab poollooduslikku kooslust laiul või väikesaarel, kus puudub püsiv praamiühendus ja kuhu ei pääse teisiti kui veesõidukiga. Lisategevuse toetust makstakse kuni 30 hektarile. Kui laiul või väikesaarel hooldatavate alade pindala on suurem, siis selle eest täiendavat lisatoetust taotleda ei saa.

Lisategevus koosluse või liigi seisundi parendamiseks

- Taotleja valib koosluse või liigi seisundi parendamiseks lisategevuse juhul, kui on vaja teostada ühte või mitut järgmist tegevust: sonnide ja lompide taimestikust puhastamine, servaalade täiendav hooldus, puistu kujundamine, karjatatava ala sees

raskesti hooldatavate laikude üle niitmine, mätaste eemaldamine, väiksemate koplite tegemine, ebasoovitava taimestiku tõrjumiseks vajalikud täiendavad tööd.

- Koosluse või liigi seisundi parendamiseks vajalike täiendavate lisategvuste elluviimiseks on vajalik Keskkonnaameti nõusolek, kes kinnitab täiendavate tööde vajalikkust.
- Tegevust on võimalik valida ainult sellele osale alast, kus tegevust on vaja läbi viia.

Toetusõiguslikkuse kriteeriumid

Toetusõiguslikuks loetakse:

- ala, mis on valdavalt kaetud niidutaimestikuga ja on niidetav või karjatatav või mille taastamine on lõppenud ja kus on loodud tingimused niidutaimestiku kujunemiseks ning kus on võimalik poollooduslikku kooslust sekkumises sätestatu kohaselt hooldada.

Toetusõiguslikuks ei loeta:

- kadakatega poollooduslikku kooslust, kui sealsete puittaimede liituvus on suurem kui 0,5;
- puisniite ja puiskarjamaid, kui sealsete puittaimete liituvus on suurem kui 0,7.

Kui kadakad ja muu puittaimestik kasvab nii, et ala on takistusteta ülepinnaliselt hooldatav ning on olemas niidule omane rohttaimestik, siis võib kadakatega poolloodusliku koosluse liituvus olla suurem kui 0,5 ning puisniidu ja puiskarjamaa liituvus suurem kui 0,7.

Toetusõigusliku maa hulka arvatakse:

- kuni kahe meetri laiused maastiku joonelemendid;
- pinnastee;
- küün, kiviaed, loomade varjualune;
- kuni 0,5 hektari suurused puude ja põõsaste grupid, mis on selgelt eristatavad;
- kuni 0,5 hektari suurused väikeveekogud, vanajõed ja teised taimestikuta alad;
- rannaniidul kõik sellised ala osad, kus taimestik puudub, olenemata ala osa suuruselt, välja arvatud taimestiku piirist mere poole jäävad liiva- ja kliburannad;
- roostik, mida on viimase aasta jooksul niidetud või nõuetekohaselt karjatatud;
- tingimuslikkuse maastikuelemendid.

Toetuse üldised tingimused

- Toetust võib taotleda vähemalt 0,1 hektari suuruse Eesti Looduse Infosüsteemi kantud poolloodusliku koosluse kohta, mis asub looduskaitseaduse § 4 lõike 1 punktides 1, 2, 4 ja 5 nimetatud kaitstaval loodusobjektil.
- Toetust makstakse, kui võetakse kohustus hooldada poollooduslikku kooslust viiel järjestikusel aastal.
- Tulenevalt kaitse-eeskirjast, kaitsekorralduskavast või liigi kaitse ja ohjamise tegevuskavast võib Keskkonnaamet ette näha meetmes sätestatust erinevaid

hooldamistingimusi. Keskkonnaamet võib meetme tingimustes sätestatust erinevaid hooldamistingimusi ette näha ka juhul, kui alal tehakse uuringuid.

Baasnõuded

- Taotleja täidab põlluraamatut.
- Poollooduslikku kooslust ei tohi kahjustada.
- Loomakaitseseaduse § 3 lg 3' „Põllumajanduslooma tervist ja heaolu tuleb kontrollida nii sagedasti, kui seda on vaja vältitavate kannatuste ärahoidmiseks“ järgimine.
- Taotleja või tema esindaja, kes tegeleb poolloodusliku koosluse hooldamisega, peab osalema Keskkonnaameti korraldatud koolitusel hiljemalt esimese kohustuseaasta 20. juuniks. Koolituse läbimise kohustus ei kehti neile, kes on poolloodusliku koosluse hooldamise koolituse läbinud pärast 2007. aastat.

Toetuse ühikumäärad:

Põhitegevused

- PLK niitmine ja niite kokku kogumine endale sobival ajal.... eurot/ha.
- PLK niitmine ja niite kokku kogumine peale 15. juulit või Keskkonnaameti määratud ajast alates eurot/ha.
- PLK karjatamine eurot/ha.
- Puhkeaasta rakendamine ... eurot/ha.

Valitavad lisategevused

- Puisniidu niitmine ja niite kokku kogumine ... eurot/ha.
- Lisategevus liigikaitseliselt olulistel rannaaladel ... eurot/ha.
- Väärtuspõhine toetus.... eurot/ha.
- Käsitsi või hobuniidukiga niitmine ... eurot/ha.
- Laiu/väikesaare toetus... eurot/ha.
- Koosluse seisundi parendamiseks vajalikud tegevused ... eurot/ha.